

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych
(druk nr 458)**

I. Cel i przedmiot ustawy

W dniu 24 maja 2007 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych. Zasadniczym celem ustawy jest usprawnienie procesu przekształceń jednostek badawczo-rozwojowych oraz poszerzenie zakresu nadzoru sprawowanego przez właściwych ministrów nad podległymi im jednostkami.

Ustawa zmienia przepis art. 2, który określa zadania jednostek badawczo-rozwojowych (JBR). Wprowadza się możliwość prowadzenia przez JBR działalności gospodarczej, na zasadach określonych w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej, jednak działalność taka będzie musiała być wydzielona pod względem finansowym i rachunkowym. Ustawa znosi uprawnienie JBR do prowadzenia studiów podyplomowych, akcentując w ten sposób ich rolę jako podmiotów mających realizować swe zadania przede wszystkim w dziedzinie gospodarki.

W zmianie do art. 7 usuwa się możliwość przekształcania JBR w przedsiębiorstwo państwowe, co wynika z trwającego procesu komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych (po wejściu w życie ustawy z dnia 12 maja 2006 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji).

Kolejną z przyjętych w ustawie zmian jest wprowadzenie (w dodanym art. 11a) możliwości ogłoszenia upadłości jednostki badawczo-rozwojowej, która prowadzi działalność gospodarczą i nie jest jednocześnie jednostką uczestniczącą w systemie ochrony zdrowia.

Nowy art. 11b stanowi, że z postępowania likwidacyjnego i upadłościowego będzie wyłączana sprawna aparatura badawcza zakupiona z funduszy budżetu państwa

przeznaczonych na naukę. Aparatura taka zostanie przekazana innej jednostce. Proces przekazania będzie monitorowany przez ministra sprawującego nadzór nad daną jednostką.

W rozdziale określającym zasady gospodarki jednostek badawczo-rozwojowych dodane zostały przepisy (w art. 13a), które stanowią, że w przypadku czynności, mających za przedmiot mienie o wartości od 6.000 do 50.000 euro JBR będzie miała obowiązek zgłoszenia zamiaru dokonania tej czynności ministrowi sprawującemu nad nią nadzór, natomiast do czynności prawnych rozporządzających majątkiem JBR, których wartość przekroczy 50.000 euro będzie się stosować przepisy ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, co oznacza obowiązek uzyskania przez JBR zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

Ustawa wprowadza zmiany w art. 21 regulującym kwestie związane z powołaniem dyrektora jednostki badawczo-rozwojowej. Wprowadza się nowe wymogi w stosunku do osoby kandydującej na to stanowisko, są to: korzystanie z pełni praw publicznych, posiadanie 5-letniego doświadczenia w zarządzaniu badaniami naukowymi oraz przedsięwzięciami gospodarczymi, niekaralność za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Ostatnią z najważniejszych zmian jest nowelizacja art. 25, który określa skład rady naukowej JBR. Liczbę członków rady będą określać statuty jednostek, nie ustawa. Członków rady naukowej zatrudnionych poza jednostką będzie powoływał minister sprawujący nadzór nad jednostką na okres 4 lat, pozostałych członków rady będą wybierać pracownicy JBR w głosowaniu tajnym.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa powstała w oparciu o wniesiony do Sejmu rządowy projekt ustawy, oznaczony nr 1335. Wypracowane przez sejmową Komisję Edukacji, Nauki i Młodzieży stanowisko zmieniło projekt rządowy, dodając szereg poprawek związanych z kwestiami przekształcenia, zarządu majątkiem i zwolnienia od podatków. Jednocześnie Komisja nie przychyliła się do propozycji skrócenia do 4 lat okresu pełnienia funkcji przez dyrektorów JBR jak również z niektórymi z niektórymi warunkami, które miałyby spełniać kandydat na to stanowisko (nieposzlakowana opinia, 5-letnie doświadczenie w zarządzaniu badaniami naukowymi lub przedsięwzięciami gospodarczymi). Komisja odmiennie od projektu określiła skład rady naukowej, ograniczając liczbę osób powoływanych do jej składu spoza JBR (od 20% do 30%). Komisja nie przyjęła przepisu przejściowego, który nakazywał w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy powołać nowych dyrektorów we wszystkich jednostkach badawczo-rozwojowych.

Sejm w trzecim czytaniu przyjął sprawozdanie Komisji lecz zdecydował, że w pewnych kwestiach przywróci ustawie brzmienie zaproponowane w projekcie rządowym.

Są to zmiany dotyczące składu rady naukowej (art. 1 pkt 23, do art. 25 ust. 1) oraz przepis przejściowy (art. 5), który skraca czas działania dotychczas wybranych rad naukowych do 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

III. Uwagi szczegółowe

1. W art. 1 w pkt 10, w art. 11b należy doprecyzować przepis wskazując, że fundusze, o których tu mowa to "środki budżetowe";
2. W art. 1 w pkt 10, w art. 11b wyrazy "organ sprawujący nadzór" należy zastąpić wyrazami "minister sprawujący nadzór". Ponieważ w całej ustawie dokonywana jest zmiana terminologiczna, konieczne jest jej dokonanie również w tym przepisie.
3. W art. 1 w pkt 15 w lit. b, w ust. 4a oraz w art. 3 wyraz "Niezaspokojone" należy zastąpić wyrazem "Niewykonane".
4. Należy doprecyzować przepis art. 1 pkt 17, w art. 21 w ust. 3 pkt 4 poprzez zaznaczenie, że kandydat na stanowisko dyrektora nie powinien być osobą skazaną za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. W obecnym brzmieniu, przepis zakazuje kandydowania osobom, które zostały skazane za jakiegokolwiek przestępstwo skarbowe: umyślne i nieumyślne.

IV. Propozycje poprawek

- 1) w art. 1 w pkt 10, w art. 11b wyrazy "z funduszy budżetowych" zastępuje się wyrazami "ze środków budżetowych";
- 2) w art. 1 w pkt 10, w art. 11b wyrazy "organ sprawujący nadzór" zastępuje się wyrazami "minister sprawujący nadzór";
- 3) w art. 1 w pkt 15 w lit. b, w ust. 4a oraz w art. 3 wyraz "Niezaspokojone" zastępuje się wyrazem "Niewykonane";
- 4) w art. 1 w pkt 17, w art. 21 w ust. 3 w pkt 4 wyrazy "lub przestępstwo skarbowe" zastępuje się wyrazami "lub umyślne przestępstwo skarbowe".

Beata Mandylis

Główny specjalista ds. legislacji